

Τράπεζα θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_15616

ΘΕΜΑ 172^ο**ΟΜΑΔΑ Α****ΘΕΜΑ Α1**

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι φιλόσοφοι και ιστορικοί τέχνης θεωρούν ανέφικτη κάθε προσπάθεια να προσδιορίσουν κριτήρια της αισθητικής αξίας που έχουν οικουμενικό και διαχρονικό χαρακτήρα.
2. Η έννοια του «υψηλού» χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει την αισθητική κατηγορία της αρμονίας και συμμετρίας.
3. Στον ευρωπαϊκό πολιτισμό ο προβληματισμός για την ορθότερη οργάνωση των κοινωνιών ξεκινά με τις θεωρητικές αναζητήσεις των φιλοσόφων στην εποχή του Διαφωτισμού (17^ο/18^ο αιώνας).
4. Η έννοια της «ουτοπίας» υπάρχει ήδη από την εποχή του Πλάτωνα, ο οποίος στην *Πολιτεία* του περιγράφει τη μορφή της ιδανικής πολιτείας που θα ενέκρινε.
5. Η πρώτη θεωρητική προσέγγιση και πρακτική εφαρμογή της δημοκρατίας απαντά στην κλασική Αθήνα.

(μονάδες 10)

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: εμπειρισμός, ιδέες (πλατωνικές), ωφελισμός.

(μονάδες 15)**1α**

1 – Λ, 2 – Λ, 3 – Σ, 4 – Σ, 5 – Σ

1β

Εμπειρισμός: Φιλοσοφική θεωρία σύμφωνα με την οποία η γνώση μας προέρχεται κυρίως ή και αποκλειστικά από τις αισθήσεις μας.

Ιδέες (πλατωνικές): Πράγματα ανεξάρτητα από τον αισθητό κόσμο, αιώνια και αμετάβλητα, που μπορούμε να τα προσεγγίσουμε και να τα γνωρίσουμε με το νου και όχι με τις αισθήσεις.

Ωφελιμισμός: Η θεωρία των φιλοσόφων, οι οποίοι μας καλούν να προσέξουμε τις συνέπειες των πράξεων μας - και επομένως και των κανόνων που τις διέπουν – και μιλούν συχνά για το ποσό της ωφέλειας που προκύπτει από τη συμπεριφορά μας.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Πώς συνδέεται ο αρχαίος σκεπτικισμός με την επιδίωξη της «αταραξίας»;

(μονάδες 12)

2β. Πώς εξελίχθηκε ο όρος «τέχνη» από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα;

(μονάδες 13)

2α

α) Ο σκεπτικισμός, ως συστηματική φιλοσοφική στάση, εκφράστηκε κυρίως από τους πυρρώνειους σκεπτικούς, δηλαδή τους οπαδούς του Πύρρωνα και είχε πρακτικό χαρακτήρα. Απέβλεπε στην επίτευξη της αταραξίας, της ψυχικής γαλήνης που θα μπορούσε να νιώσει κανείς, εφόσον δεχτεί ότι η γνώση την οποία αναζητούν οι επιστημονικές και φιλοσοφικές θεωρίες είναι ανέφικτη.

β) Στην αρχαιότητα ο όρος δήλωνε την απλή κατασκευή, κάθε δημιουργία νέου αντικειμένου, η οποία βέβαια απαιτούσε κάποια ικανότητα ή δεξιότητα. Δεν γινόταν τότε σαφής διάκριση ανάμεσα στη δραστηριότητα ενός τεχνίτη, που κατασκευάζει αντικείμενα χρήσιμα στην καθημερινή μας ζωή, και σε εκείνη ενός καλλιτέχνη, που ενδιαφέρεται κυρίως για την αισθητική ποιότητα των δημιουργημάτων του – παρόλο που φυσικά υπήρχαν ποιητές, ζωγράφοι, μουσικού, των οποίων ο στόχος ήταν να προκαλέσουν απόλαυση με το έργο τους. Η διάκριση αυτή αναδείχτηκε συνειδητά μόνο στα νεότερα χρόνια, οπότε και διαμορφώθηκε η έννοια των «καλών τεχνών». Έτσι, οι καλλιτέχνες άρχισαν να επισημαίνουν τον αυτόνομο χαρακτήρα της δημιουργίας του, που αποσυνδέθηκε από στόχους με άμεση πρακτική αξία.